

عصرى تربيه جلد ۲۳ عدد ۵۸۴

تربيه مسئله سنك اهميتى - نسل مستقبلك فضائل علويه و عمليه ايله تجهيزى -
حائله و تحصيل تربيه سى - اجنبى مکتبلىرىنىڭ مىلى تربيه اوزرندهكى تاثيرات
مضره سى - اجنبى مکتبلىرىنىڭ تعقيب ايتدكارى غايه - اجنبى مکتبلردن يتيشنىڭ
اجتماعيات و اساسات مليه يه قارشى خصوصى مکتبلىرى .

عصری تربیه

۱

حیات اجتماعیة نك مثبت وجهه لر داخلنده انسجام وانتظامك محافظه ایديله بیلمسی ایچون براعتنای مخصوص ایله تعقیب وتطبیقی اقتضا ایدن اصوللردن اك مهمی «تربیه» مسئله سیدرکه: تردیات محیطیه نك کیتدکجه وسعت وشمول کسب ایدن بحرانلری مواجهه سنده، اسباب سقوطی تحری ایدر کن توقف اولنه جق نقطه لردن برینی تشکیل ایدر.

«تربیه» کله سنك معلوم ومتعارف اولان محل استعماللری اعتباریله «عائله تربیه سی، تربیه ابتدائیة وتحصیله، تربیه ذاتیه، تربیه اجتماعیة، تربیه دینیة ومالیة» صورتنده تصنیفی ممکندر. فردی واجتماعی حیاتك كافة صفحاتنده یکدیگریك لازم غیر مفارقی اولان «تربیه» اقسامك وظیفه وغایه سی ماتك متین اساسلره استناداً تکامل وتجدیدی تأمینه معطوفدر.

فقط «تربیه» ماهیق حسیلله منفی تظاهرات وتجلیاتی حائر اولماز. حیات شخصیه واجتماعیه ده دائماً مثبت بر تأثیرات اجرا ایدر. منفی شکلده حصوله کنن تجلیاتنه آنجق «سوء تربیه» نامی ویریلور.

انسان غیر مدرک، مقارنتمیز بر حالده دوغدقن صکره ایلك شعوری انطباعاتی عائله سی اغوشنده حس ایدر. حیاتك معناسی هنوز تقدیر ایدمه یین بر چوجفك ایلك تحسساتی محیطك عکس تأثیر ایدن بشقه برشی دکدر. بوده تقلید صورتیله تظاهر ایدر. لسانی تقلیده باشلایه رق اوکره نیر. ینه تقلید ایله معاشرت خصوصنده معلومات ایدینیر.

نصل یمك ینیر ، نصل برشی ایسته نیر ، بر آرزو ایچون نصل بروضع
وطورله رجا ایدیلیر ... بونلری یواش یواش کندیلهکنندن حس ایتمکه
وبر سوق طیبی ایله تطبیق ایتمکه باشلار . بو ایلك فکیرلر وقایعله
قارشولاشدجه ایلك وفتالق مفهوملری ده میدانه چیقار . چوجق
حس دینی ، روح ملی و والده سنک قوجاغنده اقتطاف ایدر . او
قدرکه : دیندار بر عائله نك اولادی علی الاکثر متدین ، مبالاتسز بر
عائله نك اولادی ده آنجق کندیله کبی اولور .

افرادعائله نك روابط اخلاقیه سی ، سجیه سی نه قدر یوکسک واینجه
اولورسه نوزادک روحنده حاصل اولان بو انطباعات ده او قدر لککسز
وصاف اوله رق قالیر . بالعکس فنا بر معاشرت ، فنا بر تلقین ، فنا بر روح
معصوملری ده ایلك مرحله حیاتنده زهرلر ، جمعیه مضر بر شخص
حالنده میدانه چیقمش اولور . بوسبیدن دولای ابوینک هیئت اجتماعیه
قارشی مسئولیتی بیوک اولدینی قدر شرفلیدر .

واصل اولدیغمز نتیجه نه نظر آنسل مستقبلك فضائل علویه
و عملیه ایله مجهز اوله رق یتشمسی ، نسل حاضرک اصطفای اخلا -
قیسیله علاقه دار بر مسئله حیاتیه در . عائله لرك اصلاحی ، شرائط
حیاتیه نك اکتساب سهولت ایلمسی ، ازدواجده کفو مسئله سنک کمال
اهمیتله نظر دفته آلمسی صورتیه آتینک استقراری ، «عائله تربیه سی»
نك تکاملی ، وضعیتک صلاحی غایه سنه تدریجاً وصول امکانی موجوددر .
حالبوکه فی الحال اصلاحی ملی ، اخلاق غایه لرك تحققنه توجهی ممکن
ویک اهمیتلی نتایج الده ایداسی احتمالی محقق اولان «تربیه ابتدائیه»
و تحصیلیه ، دوره سنه هرشیدن زیاده اعتنا ایتمک مجبوریتنده یز . بودوره ،
محیط خارجی و اجتماعی ایله تماسک باشلانغی دیمکدر . چوجق بر
چوق ارقداشلریله تماس ایده جک ، بالطبع مختلف اخلاق و طبایعک
آزچوق تأثیراتی آتنده قاله جقدر .

دیگر طرفدن تدریجی مکتسبات

ایله دینی، وطنی، ملکی، تاریخی حقلده طرز تلقیناته کوره بر فکر
صاحبی اولمغه باشلیه جقدر. هر کوردیکی تقلیده، هر ایشیتدیکینی
اقتباسه فطرة الزیاده مستعد اولدینی برزمانده چوجفک روحی،
حسی اوزرنده کوستریله جک اهتمام او قدر درین اثرلر بر اقیه که:
هیئت اجتماعی نامنه، فضیلت و تکاملک یکانه معیارینی تشکیل ایدر.
بتون حکومتلر، ملتلر تحصیل ابتدائی به و بو دوره ده تلقین
ایدیله جک «تربیه ابتدائی» به حیاتی بر اهمیت عطف ایتمکده درلر.
چونکه دینی و ملی مفکوره لک، یوکسک سچی لک لک مساعد واک
امین شرائط آلتنده نشر و تعمیمی بوسایه ده ممکن اولمقده در. اورویا
و آمریقادا تحصیل ابتدائی ده دینی درس لره، دعا لره، وطنی نشاندک
تغنیسنه و تاریخه تخصیص اولنان ساعتلر سنه درسیه نك قسم اعظمی
اشغال ایتمکده در. دیگر طرفدن بولشه و یکلر ده دینی، اجتماعی،
اقتصادی مفهوم لره مخالف اولان نظریه لری جمعیتک مالی عد ایتدکلری
چو جوقلره بر اصول تحتنده تلقین ایدیورلر.

بتون بومساعی هیئت اجتماعی و ملی لری ایچون متسانده، متجانس
برنسل یتیشدیرمک، حرث اجتماعی و نفوذ سیاسی لری نك حدود ملی
خارجنده توسعنی تأمین ایتک غایه سنه متوجه در.

بو مناسبته قایتولاسیونلردن استفاده ایتک صورتیه مملکت مزده
یرلشن اجنبی مکتبلرینه، اجنبی حرث و دینی نشر و تعمیم ایچون
نه قدر مهم بر عامل اولدق لری، سوریه و عربستانده کی اجنبی مؤسسائلک
عربلرک حرکات افتراقنده نه قدر مؤثر اولدیغنی اونوتماق ایجاب ایدر
حیات اجتماعی مزده متردیلک، آلافرانغه لک، حیات سیاسی مزده
منظومه اداریه من داخلنده نفاق و شقاق و افتراق فوضالری وجود

كثيرن بو مؤسساتك ايچ يوزينك تدقيق هم مدار انتباه اولموش
وهم ده «تربيه تحصيله» مسئله سنده بر نمونه تشكيل ايمه سي اعتباريه
فائده لي اوله جقدر . سوريه ده اجنبي مکتبلرينك مقصدلرينه و صو
ايچون تطبيق ايتدكاري طرز تعليم وتلقين ديني و سياسي نفوذ
احتوا ايتك اوزره ايكي جبهه ليدر .

بيروتده «العزیز ، يسوعيه ، الدر» نامي آلان و پک بيوا
فدا کارلقلره ادامه ايتديريلن جسيم فرانسز مکتبلرينه جلب رغبه
ايچون تجاران صني اولادلرينك قيدينه مقابل فرانسيه واقع اوله جز
سپارشلرده فوق العاده اسقونطو و تسهيلات ابرازی ، فقر اچوجقلريند
- طرز تحصيل و تربيه مداخله ايدلامک شرطيله - هر دور
احتياج لري تأمین ايديله رک مجاناً قبولی ، اويئلرينه مادی معاونتا
تأمينی ، خسته اولدقلري زمان تداويلري ، اكمال تحصيل ايدنلر
آورويابه اعزامی ، اجنبي مؤسساتنده يوكسک معاشرله استخدایي کوم
مادی و مثبت منافع بخش ايليورلردی . بوضورتله چوجق بر کره مکت
کيردکن صکره ماهرانه ، شديد برتلقينه معروض بولونيوردی
مسلمان طلبه - امتحان ويرمکه مجبور اولماقله برابر - يسوعيه
درسلرنده اثبات وجود ايتمکه ، دينی ، ملی قونفراسلرده ، بازار
کونلری - عبادتی سير ايتديرمک بهانه سيله - کليسه ده بولمغه ، ايد
مخصوصه ده اعزیه مخصوص مداليه لری تعلقه مجبور ايديليوردی . ديک
طرفدن فرانسه حرثی ، اجتماعي ، اصول معاشرتی ، تعامللری
نفوذ و آمال سياسي سني درسلرده ، قونفراسلرده اجنبي طلبه لرله تماسده
مکتبلرک نظامات داخله لرنده هر فرصتدن بالاستفاده تمامياً تعقيب
اولونيوردی . انکليزلرک «الکلیة الانجيزيه» نامنده کي ايتدايیدن
باشلايه رق دارالفنونه قدر کافه شعبانی احتوا ايدن بيوک مکتبه مستملکه لردن

صورت مخصوصه ده مسلمان طلبه جلب اولنه رق بونلر واسطه سیله
انکلیز آمالی نشر ایدیلردی . آلتش سنه دنبری کمال غیرتله دوان ایدن
بو فعالیت و مساعی نتیجه سنده سوریه ده فرانسز ، فلسطین و عراقده
انکلیز نفوذی کوکشمشدی . عربلرک افتراق حرکاتی اداره ایدنلر
مع التأسف هپ بو مکتبلرده یتیشمش ، زهرلنمش ، حساً روحاً
اجنیلشمش کسه لردی .

ینه بوسیدن عنوی عرب آداب و فضائلی غربک ملوث اجتماعیاتیه
برباد اولمشدی .

آناطولینک مختلف محللرنده کی میس-بوز ، فره ر مکتبلری ،
آمریقایلرک ، ایتالیانلرک تحصیل مؤسسهلری هپ بو غایه ایچون
صرف مساعی ایدیورلردی .

بو مسئله نک استانبولده کی صفحه سی ایسه دها وخیمدی . بلاتردد
قبول ایده بیلیرزکه شهر مزده کی اجنبی مکتبلری علوم و فنون عصریه نک
نشرندن زیاده غرب حرثی ، خرستیان روحی ، اجتماعاتی واجنبی
نفوذینی مملکته صوقغه چالیشمشلردر .

بو مکتبلرده یتیشلردن اساسلی برطانه تربیه می آلامش اولانلر
همان اکثریتله اجتماعیات و اساسات ملیه نک دشمنی کسلیمشلردر .
اویله لرینی بیلورزکه : نظر لرنده بو ملته منسوب اولمق بیوک بر
عذابدر . وبتون دنیاچه قیمتی تقدیر ایدیلن اک یوکسک بر اساس
اجتماعیمز قارشوسنده دوداقلر خنده استهزا واستخفاف ایله بو کولور .
عینی طویراقده سا کن ، عینی قاندن اولان دینداش و عرقداش لرینی بیانچی
مخلوقلر عد ایدرلر . اساساً عرفانه ، تحلیله ، تدقیقه استناد ایتمش
تقلیدی غربیحلق بو مؤسسهلردن انتشار ایتمش ، بو کونکی انحطاط

محيطيه اجنبى مکتبلرینک نشر ایتدیکی مهلك تردى جریانلری
 چوق مهم حامل اولمشدره. بناء علیه شعورملینک ، مفکوره اجتماعیمزک
 بر نقطه جمعی ، مستقبل حیاءآمزده مشر ومثبت بر برابکک تأمینی
 ایچون بر طرفدن اجنبى مکتبلریله تکملات عصریه وعلمیه جهتیله
 رقابت ایده جک وخلقى بوضلات مؤسسهرینه محتاج ایتیمه جک درجده
 یوکسک وجدی مکتبلر تأسیس وبونلری مملکتک هر طرفه توزیع
 ایتک ؛ دیگر طرفدن ملق ، عنعنات دینه واجتماعیه به حرمتکار بر
 سجه نك ، متین بر تربیه نك نشر وتلقینه متعلق تدابیری درجات
 تحصیلیه نك هر شعبه سنه شامل اولق اوزره تطبیق ایتک ایجاب ایدر .
 بو صورته آز بر زمان طرفنده متجانس ، متین ، دیندار ، ترقیپرور
 ومتشبت بر نسل یتشدیرمک صورتیله هیئت اجتماعیه مزه ترتب ایدن
 اک متحتم بر وظیفه اجرا ایدلمش اولور .

مع التأمین مع مطابع اولدیغ بدو هیئت آیدر آینه آلان ریانت
 دانه سند استقامتین بودک آیدر هیئتین بره اولدی
 هیئتین سنتر اولدیغ اهل شیلینی اورنالیق نقرت وریانت هیئت
 قایدلرک . بر دیکریه در معام معتمرا یلر اولدی
 هیئتین ایوم ایچای آیدر ایتدی .

20 1
TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.596.7

جلد ۲۳ عدد ۵۷۳

عصری عائله

۲

غریبیلر منزه قادینلارغیز حقیقده کی تصویر و تصور لرینه باقیلیرسه
اون سنه اولنه قدر قادینلارک جاهل، مدنیتمیز، اوماچی، حسن طبیعته
غیر مالک عجیب طبیعته بر مخلوق؛ یکی قادینلارک ده مبعوث لیکه، ناظر لغه
قدر مختلف مراتب اقباله نامزد مترقی و متکامل انسانلر اولدیغنی قبول
ایتمک ایجاب ایدیور. کرچه خانلر منزه بولندقلری یوللرده شیمیدین
تبلر ایتمکک ناشلایان قابلیتلرینی کوروب ده آتیدن نمون و مستریخ اولماق
ممکن دکل!.. جمعیتک اساسی و عائله تک تملی اولان نسوانک هر برده
اولدیغنی کی منفی جریانلرده دائماً اویونجاق و آلت وضعیتده بولمسی
بردرجه یه قدر قابل ایضاح ایسه ده دنیانک هر طرفنده سقوط و تردیات
نامیله توسیم اولنان بو حالک ترقی، تعالی، مدنیته پرورلک شکلنده
کوسترلمسینه عقل ایردیره میوروز.

انکلیر اطبا سندن مستر (دونالد قلارک) «اوچنجی جنسک تهاسک لری»،
عنوانیله اخیراً نشر ایتدیکی بر مقاله ده انکلر ده بر قسم قادینلرک
طبیعتک کندینسندن بکله مدییک وظائف ایفا ایچون ارککلری عیناً تقلیده
چالیشدقلرندن و بو حالک دوامی نتیجه سننده وظائف جنسیه تک عقامته
محکوم اوله جنی جهتله نه قادین ونده ارکک اولیان بو اوچنجی صنف
مخلوقلرک ایمراطورلوق ایچون بر تهاسک تشکیل ایتدیکی بیسان ایله
دیورک: « بوندن یوز سنه صکره، دنیایه کتیر یله جک چو جوقلرک
آنجق اوچده بری طبیعی حالده کی قادینلر طرفندن دوزغوله جقدر.

متبانی قسمی صنعی قولوچقه آلتیری واسطه سیله یتشدیرمک لازم
کله جکدر ! او زمان قادینلرمن ایستدکاری کی خوشلرینه کیدن
مشغله لرنده دوام ایده بیلیرلر . فقط مملکتتمز او زمان چوقدن افلاس
یولنی طومش اوله جقدر .

بتون اطوار ، احوال ، اقوالنده غربی تقلید ایدن عصریلرمن
عجیبا بو دوغری سوزلر قارشوسنده نه دییه جکدر ؟ « رووو » ده
« فساد سیاسی » عنوانیه انتشار ایدن دیگر بر مقاله ده شو سوزلر
کورولیور : « ارکان اساسیه اجتماعیه به فساد عارض اولسی هر زمان
واقع بر کیفیتر . آنجق غرائب مدهشه دندرکه او فسادک زمان
سابقده کی آناری دور حاضرده کی آنارینه تمامیه مشاهدیر . یعنی ،
او زمانده قادینلر اخلاق فاضله نك هدمی خصوصنده اک قوی عامل
ومؤثر ایدیلر . »

بو تلهفلردن صراحة آکلاشیلیورکه لایسلیکک منبعی عد اولنان
آوروپا بیله ، اخلاق ، جمعیت ، منفعت نامنه قادینلنک غیرطبیعی ،
غیر شعوری بر ماهیت آلان اشکال وانقلاباتندن تمامیه مشتکی
ووضعیتدن امیدسزدر . هیچ بر اذعان صاحبی ظلمتی نور نامنه
قبول ایده من مکرکه جمعیتی بیقیمغه قصد ایتمش وبونده منفعت کورمش
اولان دنی الطبع بر کیمسه اوله .

او کوست قونت قادینلنک بوسقوطني قید ایدرکن دییورکه : « بزمانع
ترقی اولان بو کی محالات خیالپرورانه اوزرنده مناقشه کافی اختیار
ایده جک دکاز . آنجق نظام حقیقی کونک خلافتده قادینلر ، رضالری
اولمق سزین کنیدیلرینی مدافعه غیرتنده بولنان بر طاقم آدملرک اونلرک
نامنه طلب ایتمکده اولدقلری شو مساوات مادهیه نائل اولورلرسه
او زمان حالت روحیه و اخلاقیه لری نه قدر فساده اوغراهه جق ،

بوزوله جقسه هیئت اجتماعیه قارشی اولان وظیفه لری ده او نسبتده
خللدار اوله جقدر . زیرا آرتیق قادینلر قوت یومیلرینی تدارک ایچون
هرکون فابریقه لرده ، دستکاهلرده اوپله شدید مزاحمک اسیری
اوله جقدرکه بونک آلتندن قالقه میه جقدری کبی ؛ ارککلرله آرالرنده کی
محبت متقابلنک منابع اصلیه سی ده بولانه جقدر .

ایشته اک زیاده تقدیر ایتدکری غرب علماسنک بو خصوصده کی
مطالعاندن برنبده بحث ایتمکه غربیچیلر منی دائرة عقل و منطقه
دعوت ایتک ایستوروز . ساحه تدقیق منی نظریات وادیسندن حقیقت
شاهقه لرینه تبدیل ایدرسنک یا کاش بولارده یورومک ، محیطی یا کاش
بولاره سوروکه مکلکمزک جزاسنی فصل چکدیکمزده حیرت ایتمه مکلکمز
اقتضا ایدر . چونکه صوک اون بش سنه دنبری هیئت اجتماعیه منک
قوت و صلابت اصلیه سنده غیب ایتمش اولدینی اساسلر و بو ضیاعدن
متحصل فلاکتلر توپلری اورپرده جک درجه ده مدهشدر . مملکتک
محیط عرفانی اولان استانبولک تردیات حاضره یه صورت استحاله سنده
عامل اولان انقلابانک مادی نتیجه لری مدعا منزه ، بیکلرجه صحیفه یازی یه
دها قوتلی بر دلیل تشکیل ایدر :

۱ - اون بش سنه دنبری واقع اولان ازدواجلرک [هر سنه
وسطی اوله رق یوزده اوچ نسبتده مبعسوطاً بر تراید قید ایدمک
صورتیه] صوک سنه لر ظرفنده همان یوزده قرقی اوچ آیدن نهایت
برایکی سنه یه قدر متخالف بر زمان ظرفنده مفارقتله نتیجه لیمکده دره
بو بایده کی ماخذ من محاکم شرعیه قیود ایتیه ، محلات ائمه سنک دفتری
و نفوس قیدلریدر . حالبوکه ده اوللری بو نسبت یوزده اون بشی
کچمزدی .

۲ - طریق فحشه سلوك ایدن قادینلرك مقدارنده هر سنه یوزده
اون بش نسبتنده تراید واردر .
۳ - دیسپانسرلرده تحت تداییه آلنان فرنکی وبل صخوقلنی
مصایینك مقدارى یوزده اوتوز آرتمشدر .
۴ - مسكرات صرفیاتی - كمرک ایستاتسیقلرینه نظراً - صوك
سنه لرده یوزده اللی نسبتنده یوكسه لمشدى .
۵ - موده ابتلاسی یوزندن ثروت ملیه، حرب عمومیدن اولسکی
زمانه نسبتله تجارت ایستاتسیقلرینه نظراً - یوزده قرق فضله سیله
آورویایه آققدهدر .
تعداد ایتدیكمز نسبتلر ضایعاتك مادی قسملریدر . برده معنوی
افلاس جهتی تدقیق ایدلم . او قدر یوكسه لمش اولدینی ادا ایدیلن
عصرى قادینلغك اوصاف میزه سنی تحایل ایدلم ، كوره جكمز عجا
فضیلتیمیدر، تردیمیدر؟ عصرى قادینلق ، بوكون زوجنه نیم مربوطدر .
عائله محیطی ادواقی تطمینه کافی كله میور . بارلرده یابانجی ار ككلرله
دانس ایتك، عمومی محللرده سرار وجودیه سنی شهیر ایتك ایسته یور .
بشیکده یانان آلی ایلق یاوروسنك محافظه محقی اندیشه سندن سوردیکی
پودرانك جنسی ، دیکدیردیکی مانتونك طرز تلبسی دها چوق
مهمدر . اوینك مشاغل یومیه سی کندیسنی علاقه دار ایتمز . كوزی
دیشاریدهدر . بوكا مقابل سفاهت ، سر بسق ، آلایشن بشقه نه کی
بر مزایایه مالكدرد؟ علماء ، عرفاناً ، ملتك یوزنی آغیرته جق نه
کی بر قابلیت ، بر اثر كوسترمشدر؟ بتون یوكسكلك ، بش اون
پارچه نوطه یه ، یارم یامالاق بر اجنبی لسانه عاند ایسه او بشقه .

ترقی نامیلہ افکارہ تلقین ایچون بیہودہ یرہ اوغراشان عصریلرہ
رغماً عصریلکی معنای حقیقیسیلہ قبول ایدن مسلمانلر؛ قادینلرک
بازیچہ احتراض اولسنی ارزو ایتمزلر. متفکرینک اک برنجی وظیفہسی
منسوب اولدینی ماتک حسیاتنه حرمتدر. بوحرمتده، خلقهپک کران
کلن تردیات اخلاقیه نك ازالہسی خصوصندہ ال برلکیلہ صرف مساعی
ضرورتی تولید ایدر. یشامق ایچون، محافظہ استقلال ایچون،
قوتلنمک ایچون دیندارلغہ لزوم قطعی واردر. بونک خارجندہ
فلاح یوقدر.

یوکسک صنفده مع التأسف اک یوکسک درجہ بی بولان وھیچده
ملتک روحنی، قابلیتینی، ذکاسنی تمثیل ایتمہین بوتردیانتک یواش یواش
متوسط صنفلرہده سرایت ایتمدیکنی کوریوروز.

قادینلق، باخصوص اسلام قادینلقی چوق یوکسکدر. فقط
نسویتک طبعی، بشری، حقیقی وظائفی وحقوق عمومیه، سلامت
اجتماعیه نامنه اتخاذازی ضروری واک سربست ملتدرہ بیلہ متعارفہ
شکلندہ کورولن تقييدات داخلندہ اولمق شرطیلہ. مراقبہ اجتماعیه دن
آزادہ قالان قادین، بشریت ایچون اک وخیم بر انقراض واسطه سیدر.
بتون دنیا متفکرینک باغیرہ چاغیرہ اعلان ایتمدکری و فقط متفکر
کچین زوالیلرمنک بر دورلو حوصلہ ادراکلرینہ ادخال ایدممدکری
بو حقیقت آثار مادیہ بیلہ اولسون انتباهمزی دعوت ایتملیدر.

بومحذده اک بیوک حقیقت، قادینلقمنک سقوطوتردیاتندہ اک مهم،
اک اساسلی عاملک ینہ ارککلر اولدیغیدر. قادینی والدہ لک شرف
وفضیلتندن، عالمہسی یوواسندن سفلیاتہ آتان عصریلردرک: بلادراک
سنہ لردنبری ملتک تمل طاشی، عالمہ نك ماده اصلیهسی اولان قادینی
ذلتہ دوشورمک، اجتماعیاتمزی باشدن باشه خراب ایتمک، الحاصل
قادینی موقع اصلیسندن آپیرمقلہ ملتی ماده ومعناً ضعیف دوشورمک
ایچون هیچ بر فرصتی قاچیرمامشلردر. مدنیتک حقیقہ عاشق اولانلر،
محاسن اخلاقیه بی، عنعناتی، فضیلتلری بيقمقلہ مقصدک تأمین ایدیلہ چکنی
قبول ایدمزلر. باخصوص مسلمان قادینی هنوز اوروپانک اک سربست
ادارہ لرندہ بیلہ اکتساب ایدیلہمین حقوقه مالکدر [انشالله کله جک
مقاله لر مزده بو حقیقی ایضاحه چالیشہ جغز.] نه اسیردر، ندہ
اویونجاقدر. خلاصه، قادینلق تکاملندن بحث ایلہ ظلمتی نور، سقوطی

MAZI VIT
Kilimo cha Mazi
01

۷ عصری عالم جلد ۲۳ عدد ۵۷۴

مسلمان قادینی بوزغونچیلرک دیدیکی کبی اسیرمیدر؟ - قادینی اصل اسیر
ایتمک ایسته ین غربچیلردر - اسلامده قادینک حائر اولدینی حقوق و حرمت - اسلامده
عائله قادینی هرکسک مالی اوله ماز - قادینک سعادتتی آنجق ارککنه تخصیص
ایتمی اسارت میدر؟ - هر حریت منافع اجتماعیه ایله مقیددر - غربچیلر حریت نسوان
آلتنده مسلمان قادینی فحشه سور و کله مک ایسته یورلر - متادیا آرتان تردی
وسقوط - بنیان اجتماعینک محافظه سی هیئت اجتماعیه نك وظیفه سیدر .

اجتماعیاتره غربیلمی و یوزغورجیلمی :

عصری عائله

۳

مسلمان قادینائی ، غربیچیلر منک هر کون تکرار ایتدیگری کی
حقیقه بر اسیر ، بر او یونجاق مزله سنده میدر ؟ بو ادعا به قطعیتله
« خار » جوابی ویره بیلیرز . مسلمان قادینی نه اسیر ، نه ده توهم
ایدلدیکی کی او یونجاقدر . بالعکس ، جمعیتک مابه القوامی اولان عائله نیک
رکن اصلیمی ، بتون بشریتته نمونه فضائل اوله حق اوصاف تمیزه سیله
ملت اسلامیه نیک شایان حرمت بر عضویدر . غربیچیلریمز دیور لرکه :
— قادینلریمز قفسلرایچنده محبوس بولونیور ، ایستدیکی یه ایستدیکی زمان
کیده میور . ذوقنی ، حسنی اوقشایان تماسلرده بولونه میور . ارکک جمعیتلری ،
مادی ساحلر کندیلرینه مسدود ، بو قادین نه یاسون . یوزمترو صراحی
بر ساحه داخلمده عمرینی کچیرن ، حدود رؤیتی ، قومشولرک صاچاقلرینی
آشایان کورکوسیله ناصیل ترقی ایده بیلیرز ؟ حریت نسوان شمارمن اولدیجه
عصریلکی ادراک ایده میز .

هرارزو ، هر فکره کوره طرز تفسیری تنوع وتعدد ایدن
حریت واسارت مفهوملرینی لایقیله امتصاص ایتدیجه ، وجدانلر فکره
هر ملایم کلنی دکل ، منطقه ، ماقعه موافق اولانلری - چمک مزیتینی
کوستره جک درجاده اصطفای کورمدیجه بو محاسنات دوام ایدوب
کیدجکدر . اوزون اوزادی به نظر بانه لزوم اولقسزین اثبات ایدیله بیلیرکه
اسارتندن بحث ایدیلن قادینلغمن حقیقی اسارته شمدی دوشمکده ،
حریت نامی آلتنده فلاکت سوروکلنمکده در .

بر مدت ایچون بزده کندیلرله همفکر اوله رق قفس ایچنده اقامت
ایدن نسوانک اسیر وضعیتنده اولدیغنی قبول ایدلم . وبو اسارتک محیط
وشموانی تحلیل ایدلم .

مسلمان قادینی خانسنک حقیقی قوماندانیدر . ایستدیگی کبی
حرکت ایدر . کندیسنه هیچ بر صورتله سوء معامله ایدیله من .
ایسته مدیگی کیمسه لرله اقامت ایتمز . دیلرسه مستقلاً مسکن شرعی
طاب ایده بیلیر . زوجی وسع واقتداری داخلنده وقدر معروف
نسبتنده زوج سنک انفاق واعانه سی ایله مکلفدر . بوکا مقابل زوجده
زوجہ صداقت وحرمت کوسترمک مجبوریتنده در . اکر بو صداقت ؛
یعنی حقوق زوجیتک اقتضا ایتردیگی محبت متقابله ، یکدیگرینه عائد
محاسنی دیکر لرندن قیصقاعق بر اسارت عد اولنورسه بو پک شایان
آرزو اولان اسارت واردر . فقط حقیقت حالده بوکا آنجق سعادت
عنوانی ویریلور . عائله قادینی ، هر کسک مالی اولان فاحشه لرله قیاس
ایدیله من . برینک خارجه قارشى سر بسیتسی محدود ، دیکرینک
بسسه نامحدوددر . فقط مشروع وناموسلی عائله قادینلرینک هیئت

اجتماعیه نك رکن اساسیسی تشکیل ایتملرینه مقابل تحت البشر قادینلر
جمعیت ایچون دائماً بریاره در . دونکی قادینلرک صداقت زوجیلری ،
سعادت آنجق ارککلرینه حصرو تخصیص اتملری براسارت عد اولونورسه
بوکونکی قادینلرک سواق ایدلمک ایسته نیلمدیگی احتراض ، لوٹ اسارتی
یاننده بک خفیف قایلر بارلرک ، عمومی محللرک کونا کون رذائنه کندینی
قایدیران ، نظر تقدیری جلب ایتمک ایچون مودانک اک صوک
جریانلرینی تعقیبه مجبور اولان برقادین ، کندینی سفاهتک ، احتراضک ،
مودانک ، ذوقک ، محیطک اسارتنه القا ایتمش دیمکدر . چونکه

طریق فحشه سلوك ایدن قادینلرک هان کافه سی ادوار حیاتیه لرنده
عینی انقلابانی کچیرمشلر واک نهایت کران تلقی ایتدکاری عائله اسارتی
رینه عمومی اسارتلره قاتلامق ذلتی طامشلردر .

هرحریت ، منافع اجتماعیه قیدیله مقیددر . اک یوکسک بر
موقع اقبال اولان ناظرلق بیله معین زمانلرده چالیشمق ، مجلسه
حساب ویرمک ، ایسته دیکنی بابامامق کبی بر چوق تحدیداته تابعدر .
او حالده بوکاده اسارت دینه بیله جگمی یز؟ دیگر طرفدن وضع قانون
افراد ملت ایچون بعض شیلرک یاپلمسنی و بعض ایشلرک یاپلامسنی
- بر جزا تهدیدیله - امر ایتشددر . چونکه مع التأسف تام کالنی هیچ
بر وقت کوستردمین جمعیت بشریه افرادینک طینتی ، قابیلیت مساوی
دکلدر . بری ایچون امور طبیعیدن ، محاسن اخلاقیه دن عد اولنان
هرهانکی بر حرکت دیکری ایچون ناقابل تحمل بریوک ، بر بارثقیل
تشکیل ایدر .

لکن بو ایکی طرز تفهیمک فوقنده بر دوشونجه واردرکه اوده
جمعیتک دوام و تکاملنی تأمین ، رصانت اجتماعیه یی تولید ایدرک
شرایطی تثبیت ایتمکدر . ایشته ، هیئت اجتماعیه منفعت عمومیه
ملاحظه سیله بر چوق حریتلری تحدید ایتمش ، اخلاق عمومیه یرعیات ،
غنغنانه حرمت کبی بر چوقلرنجه حریت عد اولنان لازمه لری تحت
مجبوریتنه آلمشدر .

شو حالده عائله سی محیطنده سربست بر حیاته مظهر ایکن محیط
خارجیه قارشی - محضا زوج و زوجه آراسنده بولنسی لازمکن محبت
وموالاتی محافظه ، عائله یوواسنی مضر تأثیراتدن وقایه ، تربیه اساسیه نک
منشائی اولان عائله یی صاف و نزیه بر درجه علویتده بولندیرمق
ایچون - طبیعتاً ، روحاً ، مادهً ضعیف اولان قادینی صیانت ایدن
تحدیداتی وضع ایدن اسلامیت ، اوکا اسارت دکل ، حیات بخش ایتمش ،

بو صورتهدرکه اسارت سفلیه دن مادر بشر اولان قادینی قورتارمش،
حریت و فضیلتک شرفلی بر موقعنه اصعاد ایتمشدر .
احتراساتک زبونی اولان زوالیلر بر نلری دوشونه مزلر . کندیلرینه
کشاده بر سیننه ک جمعیت ایچون لیکه اولدیغی تقدیر ایده مزلر . اونلر
ایستلرکه : بوتون سرار و محاسن وجودلریله بتون قادینلر کندی
آرزو وامللرینک اسیری اول-ونلر . زواللی قادینلر مزه هیچ صیقلامادن
بو اسارتی حریت دییه تلقین ایدیورلر .

کیم نه دیرسه دیسون، شو محققدرکه : بارلرده ، تیاترولرده آچیلان
قادین فحشه دوغری بر خطوه دها آتمقده در . بو ستونلرده تعمیق
پک الیم اولان بعض احواله واقف بولونیورزکه : فحشک ، وثیقه لی
فاحشه لریک نه کبی سوائق تحت تاثیرنده هر سنه تراید ایتدیکنی واضحا
کوسترر . ینه بر مثال اوله رق اسم ذکر ایتمکسزین سویلیه لم . استانبولک
آز چوق کبار و نازک محیطی اوله رق طانمش بر محله یکی آچیلان
ویکلرله خانملره بر آراده لعبیات کوسترن بر سیننه مایه کیتمک ایچون
حقیقتدن بی خبر زواللی زو جلرک خانه لرینه کوندر دکلی ارزاقی ،
لوازم بیتیه دن اولان باقیرلری صاتان والیوم صاتمقده اولان قادینلر مزک
موجودیتی هر حالده هیئت اجتماعیه مز ایچون حریت نسوان نامنه
قید ایدیله جک بر شرف دکلدر .

ینه افشاسی پک الیم و پک سوزشلی صفجه لر احتوا ایده جک
اولان بعض حقایق و وقایع دها واردرکه : مع التأسف تحصیل و عرفانک
اصطفای وجدان و اخلاقه سبب اوله جق برده بزده هر نصلسه تردی به
آلت اولدیغی کوسترر . طبیی قباحت نه تحصیلک ، نه ده مکتبلر کدر .
حسیات مواجهه سنند . منطق و مقاومتلری خلقة ضعیف اولار قادینلره
- منفعت عائلیه و اجتماعیه دوشونمکسزین - بحث ایدیلمن و ایلمک
ایسته نیلمن نامحدود سر بستینکدر .

بك چوق عائله رئيسلىرى بيليورزكه : مدنيت ، آلافرانغهلوق
يالدیزی ایچنده احوالندن متغافل ، عائله لرینک حیثیت و ناموسنه ایندیریان
ضربه لره غیر واقفدرلر . قادینلرک تردیاتندن برنجی درجه ده مشغول
عائله رئیسلى اولان ارککلر در . مشروطیتک اعلاننده حریتک
معناسی بیک بر شکلده تفهم و تطبیق ایدنلرک طاشقنلقلری ، واون
بش سنه لك حیات اجتماعیه و سیاسیه مزده مع التأسف فعلاً کوستردیکمر
ایاقتسز انکحر حریت مفهومی ارککلر مزك ، همده منور طبقه لرینک بیله
هضم ایدمدکلرینی کوستردیکی حالده ، ارککلر مزدن هیچده یوکسک ،
متین بر قابلیتی حائز اولمیان زواللی قادینلر مزید بو کشمکشه علاوه
ایتمکله مادی سیاست دیدی قودیلرینه ، پوست غوغالرینه برده تردیاتی ،
لوثیاتی ، اخلاقسز لانی ضم اتمش اولوبورز .

ثانیاً — هیئت اجتماعیه رصانت و بنیان اجتماعینک محافظه سی ایچون
حدود طبیعی سنی آشان ، تهلیکه تشکیل ایتمکله باشلایان تردیاته قارشى ؛
وظیفه سی اولان مراقبه و تحدیداتی مع التأسف هیچ بر زماں اجرایه
موفق اوله مامشدر . ملق یاشاتمق ایسته یورایسه ک — که هر کسک مطلوبی
بو اولدیغنه شهه یوقدر — تملی تشکیل ایدن قادینلرغمزك بو کونکی
حالیه بوکا امکان یوقدر . اولادیتیشدیره جک ، تربیه ایده جک ، وطنه
مادر اوله جق برسویه اخلاقیه و فضیلته مالک اولمیان ، اسکی فضیلتلرینی ،
اسکی حسنی ، اسکی حساسیتینی ، روحنی هر کون بر پارچه دها غیب
ایدن بو کونکی قادینلانی قورتارمق — عائله رئیسارندن ، منورلر مزدن ،
علمامزدن باشلیهرق ، رؤسای امور مزه قدر — هم بروظیفه ، همده بر
حق تشکیل ایدر .

مقصد من قادينلر مقيد اولسونلرده ارککلر نامحدود بر سر بسط
محافظه ايتسونلر ديمک دکلدرد. عيني مرض ، عيني شرائط آلتند
وحتي دهها وخيم اوله رق ارککلرده موجوددر . بالطبع قادي
ايچون ترديات ، لوئيات ، اخلاقسزلق عد اولنان احوال ارککلر
ايچونده کله نك شمول ووضو حيله رداستدن باشقه بر شي دکلدرد
هيمز محتاج اصلا حزه . فقط بوصلا حده الك مهم عامل ، مسلمان قادينلر
فضيلت ونامو-يدرد .

هر حریت منفعت اجتماعیه نامنه تحديد ايدلمشدر . هیئت اجتماعیه
متین تمللره استناد ایتسی جنسیت آراسنده آهنگ ، تساند و محبت
خصوصیه عائللرک ، بورکن اصلی بشریتک رصانته ممکنده
بو رابطه لرك ایجاب ایتدیردیکی قیوده اسارت نامنی ویرمک قدر
ناشناسلق تصور اولمه مار . بشریت ایچون هر شی معین و محدوددر
الویررکه : قادین عائله حریتک ، کندیسنی لوئیاتدن ، تهاکلر
محافظه ایدن محیطی سر بسطی نك قیمتنی ، ارککلرده قادینلر
محافظه عفق لزومنی تقدیر ایتسونلر . حقوق اسلامیه ، جمعیتک اس الاساء
مابه القوامی اولان عائله حیاتی اوله رصین ، اوله اینجه اساساندر
ایتمشدرکه : هیج بر صاحب علم و عرفان عکسنی ادعایه جسا
ایده من . ینه بلا پروا ادعا ایده بیلیرزکه حقوق عائله من ؛ هیج
غرب ملتک هنوز یتیشه مدیکی درجه ده بو کسکدر .

عصری عالم

شریعت اسلامیہ نیک قادینے بخش ایتدییکی حقوق و امتیازات - قادینی حمایہ
خصوصندہ اسلامک آرککے تحمیل ایتدییکی وظائف - اسلامیت عائله نیک سلامت
وسعدتی استهداف ایتدیکده در - اقوام غریبه ده ازدواج و حقوق ازدواجیبه ده
عدالتسزک - مسلمان قادینی، غرب قادینندن دها مسعوددر .

تحت امنیتده ، باشارامیه جفی آغیر ایشلردن ، حیاتک چتین مجادله لرندن ممکن اولدینی قدر محفوظ اوله رق اولاد یتیشدیره جکدر .

قادینی خارجی تأثیراتدن وقایه ایدن شریعت ، اوکالایق اولدینی حریت ورفاهی بخش ایتشدرد . حتی طلاقدن صکره دخی زوج معین بر مدت زوجہ سنی تأمین ایتمکه مجبوردر . عائہ لک روابطی نه قدر قوتلی ودواملی اولورسه هیئت اجتماعیه ده اونستنده متعضی ومتکمل بولنه جغندن یکیدن عقدنکاح صورتیله طلاقدن حصوله کنن فلاکتک تعمیری وحسبالبشریه هضم نفس ایدیله میهرک واقع ارلان خطارک تضمینی امکائی ده موجوددر .

شمدی حق الانصاف دوشونولورسه هر هانکی برقانون مدینک قادین بوقدر امتیازوحقوق بخش ایتسی کورولمش دکدر . ازدواجده کفو شرط اولدیغندن احوال روحیه اعتباریله ده مطابقت جهتی تأمین ایدلمش اولیور .

حالبوکه اقوام غریبه ده ازدواج وحقوق ازدواجیه هیچده عدالت پرورانه دکدر . غریبه حیاته آیلان قادین چتین مساعی ایچنده مسعودومرفه برحیات کچرمیور؛ غزته جی ، دوقتوراولوق ، مأموره لکه ، مبعوثه لکه ارتقا ایتمکه برابر عائہ جه مسلمان قادینک یاریسی قدر ستریح وشمون اوله میور .

بر کره اپی بر زوجہ نائلیت ایچون کلنتلی مقدارده دراخوما تدارکنه مجبوردر . ثروتی اولمدقجه دیگر فضیلتلر ازدواجه کافی کلپور . بونک ایچون قیزلر عائہ جه بر ثوته مالک دکلرسه کوچوک یاشدن اعتباراً بیک مزاحمه کوکس کره رک زوجلرینه تقدمه حاضر لامغه باشلایور ، سن ازدواجه پک یورغون ویتکین برحاله واصل اولیورلر . بعدالازدواج ظاهره نظراً قادین وارکک سربست قالیور . فقط حقیقت حالده فسخ نکاح وطلاق امکائی اولمدیغندن کوجودانکریزانه ،

ناموسشکنا نه احوالده بیاه ضرورته قاتلانهرق تشریک حیانه دوام ایتک مجبورتی فازشستنده بولونیورلر . زمان کلپورکه زوج وزوجه جانی ایسترسه یکدیگری ترک ایدیور . بالفرض ترک ایدن ارکک ایسه قادینی تحت نکاحنده ایکن سواقغه براقتمه تردد کوسترمیور . نه اعانه سیله ، نه ده ایتسه سیله ، الحاصل احوال مادیه ومعنویه سیله کندیسنی مقید عد ایتیمور . ده ایسترسه میراندن ده محروم براقه بیلور . طرفینک حقوق ووظائفی صرف مادیانه استناد ایتدیکی ایچون بالطبع عائهلر آراسنده محبت ، صمیمیت یرینه جعلیت واعفال جای قبول بولیور .

شو احواله نظراً مسلمان قادینی غرب قادیلغنه نسبتله صوک درجه ده مسعود و مرفهدر . نسوان غربک جمعیتلرده سربستجه عرض اندام ایده بیلملری کندیلرینی یورکستلمش دکدر . بیوک عائهلره منسوب

قادینلر آراسند . نه قدر رذائللر ، ماجرالر دوندیکنی وبویوز انخارلرک ، جنایتلرک اکتیک اولمادیغنی آکلامق ایچون اوروپا مطبوعه اتمیق ایتک کافیدر .

هر حریت کبی قادینک حریتی ده منفعت اجتماعیه حدودیله مقید ؛ بخصوص جمعیتک اس لاساسی اولان عائله حیاتی موضوع بحث اوله بونک مشروعتنده تردد بیله ایدیله من .

کلهلم قادینلرک نکاحده ، میرانده ارککلرله هم حقوق اولملر لارمکه جکی ادعاسنه ؛ یعنی ارکک قادینی تطلیق ایده بیلدیکی کبی قادین ایستدیکی زمان ارککی تطلیقی مسئله سنه : یوقاروده ایضاح اولدی و جهله عقد نکاحده طرفینک رضاسیله شرط ایدلیدیکی تقدیرده قادین ایچونده حق طلاق موجوددر . فقط صوت عمومیه ده هر قادی بویله حتی ویرمک دوغروه یدر . . .

اوافق بر فوزان حدته ، بحران اعصابله مفکرده سی صارصیلا هر هانکی بر قادین بلا اذعان طلاقده تردد کوسترمن . حالبوکه هض نفسه ، وفداکارلعه توقف ایدن عائله حیاتی ضعیف ومتوهم بر قادینلر اراده سنه ، آرزوسنه اسیر قیلمق بتون بشریت ایچون بیوک بر تهله وفلاکت تشکیل ایدر . بناء علیه ینه منفعت اجتماعیه ملاحظه سیل پک عالی بر مفکوره اولان عائله حیاتی اراده سنه دها زیاده مالک و جهله عصیبه سی ، هضم نفسی ، دوشونجه سی دها قوتلی اولان ارکک تودیعی ایتک البتہ ایجابات احواله دها موفق اولور . قادینلرک دائه ارککلر طرفندن اعاشه واباته ایدلملری وبوتون مزاحمه ، مشکلاته ارککلرک قاتلانملری حسیدله نعمت کلفته ، کلفت نعمته کوره در ؛ فحواسنج البتہ میراندن قادینلرک دها آراستفاده ایتلمری موافق حق وعدالندر بوندن دولایی شریعت مطهره اسلامیه میرانده قادینک حصه سنه مقابل ارککه ایکی حصه انتفاع بخش ایتشدرد .

معروضاتمزی ایضاح ایدلم . مسلمان قادینی حق وحریتنه مالک بشریت ایچون مابه الاقتضار فضائلی ، محاسنی جامع شخصیتلردر بارلرده ، عمومی محللرده ردای عصمتلری رنجیده ایدیله من . مسلمان قادینی آحقله حریت وتکامل استحصالی ادعاسنده بولنان مرحمتسزلر فضیلت نامنه ، اسلامیت نامنه ویاخود بشریت نامنه اک بیوک خیاتی ایشلیورلر . بونلرک آلی پوللی بر پروغرام ، بر سراب صورتند کوستردکلری اوچوروملره ، طائلی سوزلره اینتامق ، کندمزی قایدیرماق لازمدرد .

مادر وطن اولان مسلمان قادینلرک اخلاقی ، سجیه سی گوشه دکچ هرکون برازدها فلاکته یاقلاشمش اولیورزد . ترقی وتکامل نامی آلتند مسلمان قادینی فلاکته سوروکله مک یازیق دکلیدر ؟ . . .

وان دکر در هر دو طغه میزند
هریک از ره این نشانه از آن دهند
این حقیقت دان زحمتد این همه
زان که بی حق باطل ناید بدید
گرنبودی در جهان نقد روان
تا نیا شد راست کی باشد دروغ
بر امید راست کز راهی خرنند
گرنبا شد کندم محبوب نوش
پس مگو کین جمله دمها باطلند
پس مگو جمله خیال است و ضلال

وان دکر کز زرق جانی میکند
تا کان آید که ایشان زان دهند
نی بکلی گمراهانند این همه
قلب را ابله بیوی زر خرید
قلها را خرج کردن کی توان
آن دروغ از راست میکرد فروغ
زهر در قندی زود آنکه خوردند
چه برد کندم نمای جو فروش
باطلان بر بوی حق دام دلند
بی حقیقت نیست در عالم خیال
آمالیلی : صمیری

اجتماعیاتمه غربیجیلوه و بوزغونجیلوه :

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E.586.20

عصری عالم

۴

غربیجیلور من ایسته دکلری قدر قفسلر ارقه سنده افنای حیاته محکوم
بر قادی نلقدن بحث ایده دورسونلر ، تشکلات طبیعه لرندن باشلایان
وصفحات حیاته لرینک هر درره سنده تأیراتی کوسترن ضعف لرینه قارشی
اسلامیت ، بیوک بر شفقت و مرحمتله قادی نی حمایه ایتمش ، حقوق نسوتی
اعلا ایتمشدر .

نکاحه ، یعنی عالمه تشکیلاتنه عائد احکام فقهیه تدقیق ایدیلورسه
کوروله جکدرکه : اسلامیت ، عالمه بی حقوقی و مادی نقاط نظرندن
دوامی روابط و موالاتی مؤمن برکل اوله رق دوشونمش ، تحدیداتی
حقوق و وظائف متقابلیه بی آنجق قوتلی بر جمعیت تأسیسی امنیه سیله وضع
ایتمشدر .

نکاح ؛ زوج و زوجه نك مقابل حقوق و وظائف مقابلنده
یکدیگر نلندن استمتاعی دیمکدرکه محضر شهودده تسمیه مه رین و ایجاب
و قبول ایله منعقد اولور .

تعرفندن آکلا شلدینی اوزره ، اولو زوج ایله زوجه نك تشریک
حیات خصوصنده علی الطوع و الرضا مطابق قالملری ، نایاً : بوموافقنتک
جماعت اسلامییه بی تمثیل ایدن بر هیئت شهودمو اوجه سنده علناً اظهاری ؛
ثاناً : تشکلات بدنی و ضعفیت عصبیه سی اعتباریله سهولته معیشتی
تدارک اقتدارنده اولیمان قادی نك عقد نکاح حسبیله اعاشه و اباه سنی
تقبل ایدن زوج طرفندن تطلیق وقوعنده تأمین و تهوین ضرورت
ایچون طرفینک اقتدار و وسی نظر دفته آنه رق قدر معروف دائره سنده
قسماً معجل و قسماً مؤجل اوله رق بر مهر تعیینی لازم کیلور یعنی قادی ن
حیاتی ربط ایده جکی ارکک کی قنی حرکتنه قارشی مادی بر قوه

تأیدییه مالیکدر . طلاق وقوعنده بومبالغک عیناً تسویه سی مجبوریدر .
عقد نکاح ایله برابر زوج قدر معروف دائره سنده زوجه نك اسکان ،
الباس و اطعامیله مکلفدر . ناکه قادی ن عالمه سنه صادق قاهره ازدواجندن
مقصود اصلی اولان ادامه ذریتک ادامه سی و بالتذیجه هیئت اجتماعیه نك
محافظه موجودیتی ممکن اوله بلسون . بونک تأمین ایچون هر تسیدن
اول مقابل بر محیته احتیاج بدیهی اولدیغندن شریعت اسلامییه حسن معاشرته
مانع اوله جق هر درلو احتمالاته قارشی شدید تقیدات وضع ایده رک
یکیمه سز لکلرک اسبابی دفع ایتمشدر . علی الا کثر عالمه ارکانی آراسنده
ظهور ایدن سوء تفهمانه قارشی مسکن شرعی اساسی وضع اولمشدر که ،
زوجه مستقل بر محیطده مداخلاتندن وارسته و مستتر ح قالمق امکانی
الده ایتمش اولور .

زوج و زوجه یکدیگرینه حسن معامله ایله مکلفدر لر . هله زوجه یه
قارشی مادی شدت استعمالنه جواز یوقدر . مکرکه مواضع معلومه
شرعی دن اوله .

زوج ، زوجه نك اقر بالریله تماسنی منع ایده من ، حتی امور یتیمه دن
هر هانکی برایشک ایفاسنه زوجه اجبار اولنه ماز . اگر عرفاً اولدیغنی
کبی غایه سی امور مادیه سیله مشغول اولورسه تبرعدر .

زوجک عفتنی محافظه ایتمسی اک بیوک وظیفه سیدر . او قدرکه
متاهل ایکن زوجیه خیانت ایدن ارککک شرعاً رجعی اقتضا ایدر .
الحاصل زوج و زوجه نك احتیاجات مادیه و معنویه سنی تضمین ایتمکله ،

حسن معامله و محبتی اساس اتحاد ایتمکله برابر « جناب حقک اک
سومدیکی فعل حلال ، طلاقدر » مألنده کی حدیث شریف موجبجه
همه حال روابط عالمه نك محافظه و ادامه سنه صرف مقدرت ایلیه جکدر .
فقط طرفینک احوال روحیه و مادیه حسبیله حسن امتزاجلری ممکن
ا لمازسه بوشرائط آئنده عالمه تشکیلاتندن مطلوب اولان مقصدک
حصولی ممکن اوله میه جغندن عندا اقتضا « طلاق » ده مشروع قلمشدر .

طلاق ارکک طرفندن واقع اوله سیله جکی کبی عقد نکاح ده حق
طلاق قادی نده اولمق اوزره دخی شرط ایدیله بلیر . یاخود معین بر
فعلی یا بقی و یا یا مامق شرطیله زوج طرفندن زوجه یه تفویض اولنور .
بونلر دن بشقه برده حکماً طلاق واقعدرکه زوج و زوجه نك معین
شرایطی حائز اولماسی ، افعال غیر مشروع نك ثبوتی ، اعاشه و اباه دن
کف بد کبی اسباب دولایسیله بالحاکمه حصول بولور .

کورولور که اسلامیت ؛ بر عالمه نك سعادت ایچون اقتضا ایدن
وسائل مادیه و معنویه نك کافه سنی جامع اوله رق حقوق بشرتی عالی
درجه ده مدافعه و حمایه ایدیلور . آنجق جمعیتک انکشاف و اصطفا سی
ایچون ارکک و قادی نی عالمه محیطیله مقیدر بولندیر مشدر . یعنی ارکک
چالیش جق ، عالمه نك انفق و اعاشه سنی تأمین ایده جک ؛ قادی نده خواه سنده

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.556.21

فوضای اجتماعی

جلد ۲۴ عدد ۶۰۶

صوك زمانلرده وقوعه كلن مدهش جنایتلر - معنوی باغلك چوزولمسی -
قورقونج فلاكت اجتماعیه - تربیه نك بوزولمسی - نسل آتی تهلكه ده در -
عائله نك ومكاتبك تدیسی - دینك احكام صحیحه سنه صار یلق لزومی - باشقه
ملتلرده معنویاته ویریلن اهمیت .

فوضای اجتماعی

صوك زمانلرده شوراده بوراده اويله فوج جنایتلر وقوعه کلمه یه
باشلادی که انسان بونلری ایقاع ایدنلرک کندی جنسینه منسوب اولدیغی
دوشوندکجه حیرتله ایچنده قالیور . بورغاز آطه سنده بر دلیقانی باباسنه
بیچاق چکیور ، پدرینک وفاتنه سببیت ویریور . آنقرده ۱۵-۲۱
یاشلرنده درت جانی بر آرقداشلرینک عرضنه تجاوز ایچون للی آلتش
بیچاق یاره سیله وجودینی دلیک ده شیک ایدیورلر . قولقلرینی کسپورلر ،
کوزلرینی اوپیورلر . بونکله ده قناعت اتمه رک باشی وجودندن آپیرمق
ایچون ایکسینی باشندن ، ایکسینی ده آیقلرندن طوته رق چکیورلر ،
چکیورلر ، قوپاره مانجه مقعدینه بر بیچاق صوقه رق براقوب صاوشپورلر .
بو ، نه وحشت ! بو ، نه افتراس ! جانوارلغک بودرجه سفی انسان
حوصله سنه صیغدییره مایور . فقط بونلر حقیقتدر . بوشنا عتلری کندی
نوعمزه ، کندی جنسمزه منسوب اولانلر ایقاع ایتشددر .
بونلر بزى درین درین دوشوندوره جک حادثه لر در . نه اولدی ده
هئت اجتماعی من آراسندن بویله آداملر ظهور ایتمه یه باشلادی ؟ اساسات
اجتماعیه منی بیقیلیور ؟ ترسه دننه وملیه منی چوکیور ؟ اجتماعی
برفلاکت قارشینسنده اولدیغمزه شبهه یوق .
انسانلرک وحشت وظلمی کیده ره رک اولنلری یکدیگرینه قارشى رحیم
وشفیق قیلان آنجق بر طاق معنوی دو یغولردر . بوسایه ده درکه جمعیت
نظام وانتظامی محافظه ایدره رک یاشایه بیلیور . او معنوی دو یغولردن
تجر د ایتدکن صوکره « ظلوم و جهول » اولان انسان ایچون ارتق

ظلم و وحشتك منتهاسی یوقدر . اونك ایچون هر هانکی بر هیئت
اجتماعیه نك معنوی باغلبنك چوزولمسنه میدان ویرمه مک ملت رهبرلرینك
اك متحتم وظافه سیدر .

بو حادثه لر مناسبته اقدم صاحبی جودت بك یا دینی بر مقاله ده
دیورکه :

« بزای برنسل آتی یتیشدیرمک هوسنده ایدک . فقط عین الیقین
کوریلدیورکه تربیه من چوق آشاغی درکه لره دوشمشدر . اسکوتاریخی
تربیه من محو اولدی . آنا بابا تربیه سی ، طاله تربیه سی سوندی کتیدی .
حسبات معنویه من چوق تردی به دوچار اولمشدر . ارتق بو کون بزه
افعال وحرکات مزده حاکم اولان ندر ؟ ملی تربیه یوق ، اخلاقی تربیه
یوق ، دینی تربیه یوق . بز بو حاله بر کره کلدکمی بزای ارتق قانون
تربیه سیله تربیه ایتمک ممکن اولاماز . غزته لرده دهانه مؤلم وقایع ،
نه اخلاق پیریجی افعالت خبر ویرلدبکنی کوریوروز هر درلو معاملات میزی ،
کوزیکزک اوکنه کتیرک . حقیقته ، صحتیه ، وثوقه اعتماد ایتمک ممکن
اولمادیغی کوررسکوز . اعتماد اوزرینه ، ویریلن سوز اوزرینه ، ایدیلن
یمین اوزرینه استناد ایتمک غیرممکندر . بوتون حرکاتده غیرطبیعیلک ،
یاخود ضیعیلکک صوک مرتبه سی عد ایدلمش سیئات اخلاقیه وار .

خارجه قولاق ویردیکمزده کوریوروزکه نسل آتی بی حاضر لایه جق
صاغلام بر تربیه نك فقدانیه همان متفقاً حکم ایدیلیور . صاغدن صولدن
ایشیتدیکمز بودر . اصل تأثر اولونه جق شی ادب و حیایه عارض اولان
لاابالیدکدر . مثلاً ایکی تورک ارکاک ، ایکی تورک قادینی آلوب بک اوغلوبنک
ملوث اولرندن برینه کورتوریورلر . کندی کندیمیزی بودرجه استحقار
ایتمک کمزه نه قدر تعجب ایدلسه یری واردر . اصل غرابت ، بزم
بو قدر چابوق بوزولمق لغمزده در . دیمک که بزده هیچ بر اساس وتمل
یوقدی .

اوکا اجتماعدنده یاردم ایده بیله جک بر قوت ، بر مؤثر
کوره میوزر، خلقمزک او قویوب مفهومی بحق آکلیه جفی نشریاته بیله
صاحب دکلز. باشقه ملتزده «جمعیتلر» کی تشکیلات اجتماعیه واردر.
بزده بونلرک بریسی یوق. ینه باشقه ملتزده کلیسانک کذلک پک مؤثر
ونافذ تشکیلاتی واردر. بونی او مملکتلرده کوردک. شهرلر کوردک که
دارالفنونیه، معلملریله، کلیسالریله و با خصوص ، تشکیلات خیرییه سیله همان
کاملأ معنوی تأثیرات آلتنه کیرمشلردر. دارالفنونلر هیئت تعلیمیله لری،
آرالزنده کی تساند علمی ایله هیئت اجتماعیه بی ممکن اولدینی قدر متانت
اخلاقیه ایله تشدیرمکه غیرت ایدرلر. تشکیلات مذهبییه ده شایان دقتدزه.
هر مذهب ، کندی جماعتی ، دیگر مذهبلر جماعتلری قارشیدینده معناً
ومادۀ حمایه و تریبه ایدر. بتون بوتشکیلات و بتون بوجعیتلر و هیئتلر
ایچنده صوک درجه فداکار و قناعت وجدانیه ایله چالیشیر مسلک
صاحبلری واردر .

هیسینی ، هر شینی او قدر چابوق ، او قدر زحمتسزجه ترک
ایدی ویردک . مادی لیکک بودر که سنه اینمک موجب تدقیق بر مسئله در.
چیقاریلان نتیجه شودر که مکرسه بز صورت ظاهرده بر اییلکه صاحب
ایمشر . معنویاتمز چوقدن انفساخه او غرامشدر . بر فرصت بکلور
ایمشر .

بونک او کینه نصل کجله حک ؟ ایشته بوکا بر جواب ویرمک مشکلدرد.
ایلک حامل ، عائله اولوق لازم کلور . عائله لر من ایسه چوق تلمسزدر .
کوندن کونده عائله ضعفه دوشیور .

ایکنجی حامل اولوق اوزره مکتبی کوریوزر . مکتبلر من ایسه
کذلک تدنیده در . مکتب معلملری ، مکتب ادارلر لرنده کی « براق بایسون ،
صیقمه . طبیعتۀ ترک ایت ۱ » سیستمندن شکایت ایدیورلر . طلبه نک
استقبالندن امین اولمادقلرینی بیان ایدیورلر .

او چنجی حامل قانونلردر . فقط قانونلرک قوه تئیتییه سی ، تطبیقات
مأمورلرینک اقتدارسزقلریله و برده تشکیلات فقدانیه بی نتیجه ویرمه یور.
جسخته نه کتوره جککمز مجرم اسکینندن ده افنا اولوب چیقور .
بردردننجی حامل اولوق اوزره دینی بولویوزر ، دینک احکام صحیحیه سی ده
ایجه زماندن بری اهمال ایدلش کورینور . بوتقصان معلومات ، ضعیف
اولانلری برقات ده ضعفه دوشوریور . دیندن معاونت بکله مک شویله
طورسون ، دینی بالمعکس تدنی عاملی عد ایلیرلر .

بو حال معنوییه دوشمش اولان تورک خلقنک آتیده کی اداره سی
انسانی دوشوندریور . بو خلق ، صیقی بر پروباغاندا تماماً چویره بیلیر
واونی پک چابوق اضلاله موفق اولور . چونکه خلق کندی طوبیلایه میه جق
بر حاله در .